

СЕКЦІЯ 2

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Макуха С. М.

к.е.н., доцент

доцент кафедри загальної економічної теорії та економічної політики

Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна

ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА СФЕРА ВПЛИВУ

Державно-громадська комунікація відіграє важливу роль в діяльності органів публічного управління та адміністрування. Вона є засобом взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади і забезпечення прозорості в їх діяльності, інструментом доведення рішень влади та отримання зворотної інформації. За допомогою комунікаційних механізмів органи публічного управління та адміністрування мають змогу оперативно впливати на суспільну свідомість і поведінку громадськості та отримувати інформацію щодо результативності своїх дій і рішень. В сучасних умовах інформаційного суспільства державно-громадська комунікація перетворюється на стратегічний ресурс державно-суспільного розвитку та набуває роль демократичного ресурсу системного впливу на ефективну взаємодію органів державної влади й громадськості [1, с. 9].

Потреба в обміні інформацією виникла ще у стародавні часи з появою людини і в подальшому глибоко проникла у її поведінку та звичаї, набувши системоутворюючого характеру. У науковій літературі поняття «комунікація» почало активно вживатися на початку ХХ ст. [2, с. 16]. В подальшому, по мірі розвитку засобів передачі інформації, зацікавленість у вивченні цього феномена поступово збільшувалася. Тому, в сучасних умовах функціональна роль державно-громадської комунікації набуває актуальності та стає об'єктом наукового аналізу.

У дослідженнях комунікації еволюційно визначилися два шляхи, які не суперечать, а доповнюють один одного. По-перше, це дослідження комунікації як з позиції відносно самостійної дисципліни. Така дисципліна має свій предмет, категоріальний апарат, свої закони та власну історію. По-друге, дослідження комунікації здійснюється як комплексної сфери сучасного наукового знання. Таке знання органічно поєднує в собі результати досліджень цілої низки наук, а також різні рівні освоєння комунікативної реальності – загальнотеоретичний, технологічний та емпіричний [1, с. 13].

Не дивлячись на широкі дослідження у науковій сфері немає єдиного, однаково визнаного усіма науковими колами трактування терміну «комунікація». Як свідчать підрахунки американських дослідників Ф. Денса та К. Ларсона, на сьогодні існує близько 126 дефініцій терміну «комунікація» [1, с. 15].

Першим теоретичним кроком в обґрунтуванні поняття «комунікація» більшість науковців справедливо вважають ідею про «поділ праці», яка була сформульована як наукова гіпотеза відомим англійським економістом А. Смітом. Згідно цієї теорії, необхідною передумовою будь-якого поділу праці є комунікація, яка дає змогу організувати колективну працю й тим самим структурувати економічну активність. Як наслідок, лібералізація потоків капіталів, товарів і праці вимагає створення й підтримки засобів комунікації, до яких почали зараховувати, крім традиційних шляхів сполучення, і нові, зокрема газети й телеграф [1, с. 16].

Початок дослідженням моделей комунікації поклав відомий американський політолог Г. Лассуел. Він у 1939 – 1940 рр. розробив та у 1948 р. опублікував лінійну модель комунікації. На думку автора така модель поєднувала наступні взаємопов'язані елементи: джерело (хто?); повідомлення (що?); засіб зв'язку (за яким каналом?); адресат (кому?); ефективність (з яким результатом?). Кілька суттєвих доповнень до цієї моделі зробив Д. Бреддок, який додав до неї два важливих запитання: «за яких обставин?» і «з якою метою?» [3, с. 10].

В подальшому трактування сутності та ролі комунікації у розвитку постійно змінюється в залежності від трансформації самого суспільства. З одного боку, суспільство задає параметри функціонування комунікаційної складової, а з іншого, розвиток засобів створення, аналізу та передачі інформації розширює можливості впливу на громадськість. Економічні, політичні та соціальні зміни у суспільстві завжди супроводжувалися змінами в галузі комунікації. Розвиток матеріального виробництва ускладнював структуру державних інститутів і визначав необхідність забезпечення ефективного функціонування комунікації. За допомогою засобів комунікації в сучасному світі можливо впливати на формування свідомості, певних уявлень та переваг, так само як гончар з глини формує бажану форму.

Комунікація у публічному управлінні та адмініструванні в цілому являє собою процес суспільної взаємодії за допомогою повідомлень, змістом яких є публічне управління, реалізація публічної влади та публічної політики [3, с. 3].

Структура процесу комунікації сьогодні, як правило, представлена у вигляді набору чотирьох базових елементів. До таких елементів відносять [4, с. 95]:

- суб'єкт відправки інформації (відправника). Це особа, установа, суб'єкт публічного управління та адміністрування яка генерує ідею, розробляє, збирає та передає інформацію;

- власно інформацію. У якості інформації розуміють закодоване за допомогою символів (букв, цифр, звуків) повідомлення;

- канали та засоби передачі інформаційного контенту. Традиційні канали: офіційні сайти державних установ, періодичні видання, радіо, телебачення,

електронна пошта, зустрічі з громадянами та прийом з особистих питань. Останніми роками внаслідок значного технічного прогресу у засобах комунікації, активно розвивається комунікація за допомогою соціальних мереж (Facebook, Instagram, YouTube), комунікаційних платформ (Skype, Zoom, Microsoft Teams), месенджерів (WhatsApp, Telegram, Viber) SMS-розсилка на мобільні телефони та інш.

– об'єкт отримання інформації (одержувач). Це особа, група, спільнота чи орган публічного управління та адміністрування для якої призначається інформація.

Для того, аби ефективно побудувати відповідний комунікативний процес, державні службовців мають володіти методологією варіативності застосування відповідних комунікативних норм та застосування правил спілкування. З огляду на це, комунікативна компетентність державних службовців, включаючи володіння «знаннями нормами і правилами спілкування, володіння його технологією», слугують розвитку їх комунікативного потенціалу [5, с. 143].

Сьогодні в Україні рівень здатності органів влади спілкуватися з представниками інститутів громадянського суспільства, пояснюючи свої рішення, виявляючи запити і з'ясовуючи позиції різних соціальних груп, залишається низьким. Так, на сьогодні залишаються ще не вирішеними певні питання, розв'язання яких є необхідним для налагодження повноцінної взаємодії органів влади з інститутами громадянського суспільства, а саме [6]:

- налагодження системи моніторингу запитів громадськості на певні державні рішення;
- запровадження єдиних стандартів взаємодії між органами влади та громадськістю для всіх владних інститутів.
- регламентування діяльності прес-служб органів публічної влади;
- визначення кола значущих проблем, за якими має бути закріплена обов'язковість дослідження думки громадськості;
- регламентування порядку проведення моніторингу й аналізу реакції громадськості на дії посадових осіб та органу влади в цілому.

Сучасна ситуація вимагає безумовного та повного врахування ролі і можливостей використання механізмів управлінського впливу суб'єктів публічного управління на об'єкт з метою здійснення позитивних якісних перетворень. В умовах стрімкого (вибухоподібного) розвитку засобів створення, аналізу, переробки та донесення інформаційного контенту багатократно посилюється роль комунікативної складової в забезпеченні результативної роботи органів публічного управління та адміністрування.

Висновки. Проведений аналіз теоретичного визначення змісту та характеру державно-громадської комунікації як інструмента реалізації влади і громадських ініціатив в публічному управлінні та адмініструванні, переконує, що роль комунікації у розвитку суспільства постійно трансформується в залежності від розвитку самого суспільства. З одного боку, трансформація суспільства задає параметри функціонування комунікаційної складової, а з іншого, розвиток технічних засобів та форм розширює можливості комунікаційного впливу. В науковій літературі напрацьований багатий досвід

щодо систематизації основних дослідницьких аспектів ідентифікації категорії «комунікація» та розкриття сутності і значення впливу комунікаційних інструментів на зміст та якість управлінської діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Література:

1. Козаков В. М. Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії: монографія / за ред. В. М. Козакова]. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 288 с. URL: <http://surl.li/nldxh> (дата звернення 22.11.2023 р.).
2. Чаплай І. В. Державно-громадська комунікація як об'єкт наукового дослідження в Україні / І. В. Чаплай. Одеса: КУПРІСНКО СВ, 2018. 386 с.
3. Дрешняк В. М. Комунікації в публічному управлінні : навч. посіб. / В. М. Дрешняк. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с. URL: <http://surl.li/dcjf> (дата звернення 23.11.2023 р.).
4. Майстренко, К. М. Комунікації у діяльності органів публічної влади. Публічне урядування, (1 (29), с. 95. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1\(29\)-13](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1(29)-13) (дата звернення 21.11.2023 р.).
5. Безрук В. М. Особливості розвитку комунікативної компетентності державних службовців. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 1. С. 143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_1_18 (дата звернення 17.11.2023 р.).
6. Л. В. Антонова, О. М. Штир'ов Комунікативні технології в процесі взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» № 6 2020 р. URL: <http://surl.li/niejv> (дата звернення 15.11.2023 р.).

Шатненко К. О.

к.е.н., старший викладач кафедри загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПАРКІВ ДЛЯ АГРАРНО-СИРОВИННОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В українському законодавстві передбачена можливість створення індустріальних парків (ІП), проте немає поділу цих ІП за їх спеціалізацією. Це дійсно не є доцільним, оскільки розвиток ІП може відбуватися у широкому профілі. Якщо на території ІП функціонують господарюючі суб'єкти однієї спеціалізації або є суміжними виробниками, то вони по суті утворюють виробничий кластер.

Оскільки у законодавстві не визначено, що таке агропромисловий парк, його створення регулюється законодавством про індустріальні парки. Створення індустріального парку, що спеціалізується на переробці аграрної сировини є доцільним через аграрно-сировинну спеціалізацію економіки України. Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку, ЮНІДО, пропонує визначати агропромисловий парк – це форма індустріального парку, який спеціалізується на переробці сільськогосподарської продукції та продукції